

Θεόδωρος Π. Φορτσάκης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

| ΚΦΕ (N 4172/2013)
| ΦΠΑ (N 2859/2000)
| ΚΦορΔιαδικασίας (N 4174/2013)
| Φορολογικό Ποινολόγιο (N 2523/1997)
| ΕΝ.Φ.Ι.Α. (N 4223/2013)
| Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
(N 4308/2014)

Ενημέρωση μέχρι τον N 4488/2017

10η έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Φορολογική Νομοθεσία - 10η έκδοση Θεόδωρος Π. Φορτώακης

ISBN 978-960-622-296-2

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονικά ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΛΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επισημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημιά τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούκος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Γιάννης Δεδούσης
Παραγωγή:	NB Production AM290917M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομυλάη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομυλάη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φιλόνοος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκια: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europa's 500
Leading Organizations

Θεόδωρος Π. Φορτσάκης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

| ΚΦΕ (Ν 4172/2013)
| ΦΠΑ (Ν 2859/2000)
| ΚΦορΔιαδικασίας (Ν 4174/2013)
| Φορολογικό Ποινολόγιο (Ν 2523/1997)
| ΕΝ.Φ.Ι.Α. (Ν 4223/2013)
| Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν 4308/2014)

Ενημέρωση μέχρι τον Ν 4488/2017

10η έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Tax legislation - 10th ed.

Prof. Dr. Theodore Fortsakis, University of Athens

Abstract: This book is a collection of the most significant greek tax codes and laws. It belongs to Nomiki Bibliothiki's pocket sized series of codes and includes the Income Tax Code (Law No 4172/2013), the VAT Code (Law No 2859/2000), the Tax Procedures Code (Law No 4174/2013), the law for Tax Penalties (Law No 2523/1997), the law for Unified Property Ownership Tax (Law No 4223/2013) and the Greek Accounting Standards (Law No 4308/2014). The legislation has been codified until Law No 4488/2017.

ISBN 978-960-622-296-2

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKH BIBAIOTHKH

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μετά την τελευταία έκδοση της συλλογής, νέες τροποποιήσεις των νομοθετημάτων που περιλαμβάνει αυτή έλαβαν χώρα σε μικρό χρονικό διάστημα, οπότε κατέστη εκ νέου απαραίτητη η επικαιροποίησή της. Η 10η, κατά σειρά, έκδοση της «Φορολογικής νομοθεσίας», είναι ενημερωμένη έως το **N 4488/2017** (ΦΕΚ Α' 137/13.9.2017).

Ειδικότερα, πέραν του ως άνω νόμου που επέφερε τροποποιήσεις στον ΚΦΔ, το Έργο ενημερώθηκε με το **N 4485/2017** (που τροποποίησε τον ΚΦΕ και το N 2523/1997), το **N 4484/2017** (που επέφερε και αυτός αλλαγές στον ΚΦΕ, αλλά και στους ΚΦΠΑ, ΕΝΦΙΑ και N 4308/2014), το **N 4483/2017** (που μετέβαλε πάλι τον ΚΦΕ), το **N 4474/2017** (που τροποποίησε τον ΚΦΕ, τον ΚΦΠΑ, τον ΚΦΔ και τον ΕΝΦΙΑ) και τέλος το **N 4472/2017** (που άλλαξε και τα έξι νομοθετήματα της συλλογής).

Το έργο, όπως και στην προηγούμενη έκδοση, περιλαμβάνει κατά σειρά τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (N 4172/2013), τον Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (N 2859/2000), τον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (N 4174/2013), τον N 2523/1997 για τις διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία, τις διατάξεις του N 4223/2013 για τον ΕΝΦΙΑ, καθώς και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (N 4308/2014).

Και στην παρούσα έκδοση ενσωματώθηκαν σημειώσεις σχετικά με ρυθμίσεις που έλαβαν χώρα από την προηγούμενη έκδοση μέχρι σήμερα, αναφορικά κυρίως με κανονιστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του ΚΦΕ, του ΚΦΠΑ και του ΚΦΔ, οι οποίες είναι κατανεμημένες στα οικεία άρθρα των επιμέρους νομοθετημάτων. Υπενθυμίζεται ότι σε αγκύλη σημειώνονται

οι τροποποιήσεις που επήλθαν από τον Ν 4093/2012 (ΦΕΚ Α΄ 222/12.11.2012) και έπειτα, ενώ με τη μορφή σημειώσεων παρατίθενται χρήσιμες πληροφορίες που σχετίζονται με τις τροποποιούμενες διατάξεις. Η «Φορολογική νομοθεσία» συνοδεύεται από χρηστικό αλφαβητικό ευρετήριο.

Δεδομένης της συχνότητας των αλλαγών της φορολογικής νομοθεσίας, πολλές από τις οποίες είναι μάλιστα άμεσες εφαρμογής, πιστεύουμε ότι η συγκεκριμένη Συλλογή, που κάθε φορά παρουσιάζει ταχύτητα στο κοινό όλες τις τελευταίες αλλαγές σε ένα ευσύνοπτο και χρηστικό κώδικα τσέπης, θα συνεχίσει να αποτελεί απαραίτητο εργαλείο δουλειάς των επαγγελματιών του φορολογικού δικαίου.

Αθήνα, Οκτώβριος 2017

Θεόδωρος Π. Φορτσάκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[1] Ν 4172/2013

Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν 4046/2012, του Ν 4093/2012 και του Ν 4127/2013 και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-72] _____ 1

[2] Ν 2859/2000

Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας _____ 171

[3] Ν 4174/2013

Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-72] _____ 346

[4] Ν 2523/1997

Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-22 παρ. 3-13, 24-25, 38] _____ 485

[5] Ν 4223/2013

Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-8, 13, 59] _____ 518

[6] Ν 4308/2014

Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-40, 44] _____ 553

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ _____ 637

Άρθρο 15. — Φορολογικός συντελεστής. 1. Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (Μισθοί, Συντάξεις, Επιχειρηματική Δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός συντελεστής (%)
0 - 20.000	22%
20.001 - 30.000	29%
30.001 - 40.000	37%
40.001 -	45%

[Όπως η παρ. 1 του άρθρου 15 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 112 παρ. 1 του Ν 4387/2016. Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 44 του Ν 4389/2016, που αντικατέστησε την παρ. 11 του άρθρου 112 του Ν 4387/2016 (περί έναρξης ισχύος της διάταξης), η παρακράτηση του φόρου και της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τις νέες κλίμακες αρχίζει να πραγματοποιείται από την ημερομηνία δημοσίευσης του «παρόντος» νόμου, αυτού νοουμένου του Ν 4387/2016. Σύμφωνα πάντως με την Πολ. 1064/2016, η ως άνω παρακράτηση αρχίζει από τη δημοσίευση του Ν 4389/2016 (27.5.2016)].

Σημείωση 1: Σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν 4472/2017 (ΦΕΚ Α' 74/19.5.2017) η παρ. 1 του άρθρου 15 θα αντικατασταθεί από 1.1.2020 σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1α του Ν 4472/2017, υπό την προϋπόθεση και στο βαθμό που, σύμφωνα με εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και τις ελληνικές αρχές, στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, δεν προκαλείται απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους, όπως αυτοί καθορίζονται στο ως άνω Πρόγραμμα. Ο Υπουργός Οικονομικών δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ανακοίνωση, στην οποία περιέχονται τα συμπεράσματα της ανωτέρω εκτίμησης. Η παρ. 1 όπως πρόκειται να αντικατασταθεί, ορίζει: «1. Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα από (ευρώ)	Εισόδημα έως (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής
0	20.000	20%
20.000,01	30.000	29%
30.000,01	40.000	37%
≥40.000,01		45%»

Βλ. σχετικά και την παρ. 1γ του άρθρου 15 του ίδιου νόμου σύμφωνα με την οποία: «γ. Οι διατάξεις των άρθρων 11 έως 14 εφαρμόζονται αναπροσαρμοζόμενες στον επιτρεπόμενο βαθμό, σύμφωνα με την περίπτωση α'. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών διαπιστώνεται η ακριβής αντιστοιχία προς το δημοσιονομικό στόχο και ρυθμίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των άρθρων 11 έως 14.»

Σημείωση 2: Βλ. και Πολ. 1064/30.5.2016.

2. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν:

- α) οι αξιωματικοί που υπηρετούν σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 15% και
- β) το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 10%.

3. Με την επιφύλαξη της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14, φορολογείται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, κάθε εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται από οποιονδήποτε φορέα και για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσεως εργασίας ή άλλης σύμβασης, η οποία συνδέει το φορέα με τον δικαιούχο της αποζημίωσης.

Ο φόρος υπολογίζεται, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο αποζημίωσης (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής
≤ 60.000	0%
60.000,01 - 100.000	10%
100.000,01 - 150.000	20%
> 150.000	30%

4. Το ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων φορολογείται αυτοτελώς:

α) Με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κάθε περιοδικά καταβαλλόμενη παροχή.

β) Με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) για εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή μέχρι σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) για εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή κατά το μέρος που υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ. [Όπως στην περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 15 πριν από τις λέξεις «που υπερβαίνει» προστέθηκαν οι λέξεις «κατά το μέρος» με την περ. 4 της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του Ν 4254/2014, ισχύς από την 1.1.2014 σύμφωνα με την περ. 23 των ιδίων ως άνω υποπαραγράφου, παραγράφου και άρθρου].

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων αυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, καθώς και κάθε καταβολή που γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου ή πτώχευσης του εργοδότη.

Σημείωση: Βλ. άρθρο 72 παρ. 16 του παρόντος νόμου.

5. Για τους φορολογούμενους που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, το φορολογητέο εισόδημα του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημά τους.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015. [Όπως η νέα παρ. 5 του άρθρου 15 προστέθηκε με το άρθρο 22 παρ. 4 του Ν 4223/2013, ισχύς από 31.12.2013 σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 1 του ίδιου νόμου.]

Σημείωση: Βλ. και Πολ. 1054/5.4.2017, ΕγκΥπΟικ ΔΕΑΦ 1160721/3.11.2016.

Άρθρο 16. — **Μείωση φόρου εισοδήματος. 1.** Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των χιλίων εν-

νιακοσίων (1.900) ευρώ για το φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε χίλια εννιακόσια πενήντα (1.950) ευρώ για το φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και σε δύο χιλιάδες εκατό (2.100) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και άνω. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

Σημείωση: Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 του Ν 4472/2017 (ΦΕΚ Α' 74/19.5.2017) η παρ. 1 του άρθρου 16 θα αντικατασταθεί για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1.2020 και εφεξής, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου, ως εξής: «1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε χίλια τριακόσια (1.300) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε χίλια τριακόσια πενήντα (1.350) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια τετρακόσια πενήντα (1.450) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και άνω. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου». Ωστόσο βλ. σχετικά με την έναρξη ισχύος και το άρθρο 15 παρ. 2 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο τέταρτο του Ν 4475/2017 (ΦΕΚ Α' 83/12.6.2017), σύμφωνα με το οποίο: «2. Αν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και τις ελληνικές αρχές, στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, διαπιστώσει ότι, στη βάση μίας προοπτικής εκτίμησης και λαμβάνοντας υπόψη την εφαρμογή των άρθρων 1 και 2, η εμπροσθοβαρής εφαρμογή του άρθρου 10 είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί ο συμφωνημένος δημοσιονομικός στόχος πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης ύψους 3,5% για το οικονομικό έτος 2019 κατά τρόπο ευνοϊκό για την ανάπτυξη, οι διατάξεις του άρθρου 10 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1.1.2019 και εφεξής. Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να διασφαλιστεί, ως αποτέλεσμα της εν λόγω εμπροσθοβαρούς εφαρμογής, η επίτευξη του ανωτέρω δημοσιονομικού στόχου κα-

τά τρόπο ευνοϊκό για την ανάπτυξη, οι ελληνικές αρχές μπορούν, σε συμφωνία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, να εφαρμόζουν τις αναγκαίες προσαρμογές στο άρθρο 10. Ο Υπουργός Οικονομικών δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ανακοίνωση, στην οποία περιέχονται τα συμπεράσματα της ανωτέρω εκτίμησης.»

2. Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά δέκα (10) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις.

3.α) Προκειμένου να διατηρηθεί η μείωση φόρου σύμφωνα με το άρθρο αυτό, ο φορολογούμενος απαιτείται να πραγματοποιήσει δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών στην ημεδαπή ή σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ., οι οποίες να έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, κάρτες και μέσα πληρωμής με κάρτες, πληρωμή μέσω λογαριασμού πληρωμών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν 3862/2010, χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού κ.λπ., το ελάχιστο ποσό των οποίων προσδιορίζεται ως ποσοστό του φορολογητέου εισοδήματός του, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (σε ευρώ)	Ποσοστό ελάχιστης δαπάνης με ηλεκτρονική συναλλαγή και μέσα πληρωμής με κάρτα (Προοδευτική εφαρμογή)
1-10.000	10%
10.000,01-30.000	15%
30.000,01 και άνω	20% και μέχρι 30.000 ευρώ

β) Από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής για την πραγματοποίηση των δαπανών της περίπτωσης α' εξαιρούνται φορολογούμενοι εβδομήντα (70) ετών και άνω, άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση, οι φορολογικοί κάτοικοι της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 20 του Ν 4172/2013, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα και φορολογούνται με την κλίμακα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Για τους φορολογούμενους του προηγού-

μενου εδαφίου, απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων ίσως αξίας, σύμφωνα με την κλίμακα της προηγούμενης περίπτωσης.

γ) Αν δεν καλύπτεται το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό της παραπάνω κλίμακας, τότε ο φόρος προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού, πολλαπλασιαζόμενης με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

δ) Εξαιρούνται από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής και προσκόμισης αποδείξεων για την πραγματοποίηση δαπανών, οι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, οι στρατιωτικοί, εφόσον υπηρετούν στην αλλοδαπή, οι υπηρετούντες στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα και οι φυλακισμένοι.

ε) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

στ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι εξαιρούμενες δαπάνες και άλλες κατηγορίες φορολογούμενων που εξαιρούνται από την υποχρέωση πραγματοποίησης των δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, τα επιπλέον κίνητρα για φορολογούμενους που υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα ποσοστά ελάχιστης δαπάνης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

[Όπως η παρ. 3 προστέθηκε στο άρθρο 16 με το άρθρο 68 παρ. 1 του Ν 4446/2016 (ΦΕΚ Α' 240/22.12.2016), ισχύς από το φορολογικό έτος 2017 και μετά σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου. Προηγουμένως το άρθρο 16 είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 112 παρ. 2 του Ν 4387/2016, εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου ως άνω άρθρου και νόμου όπως αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 44 παρ. 4 του Ν 4389/2016.]

Σημείωση: Βλ. άρθρο 72 παρ. 24 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 17. — Πρόσθετες μειώσεις φόρου. [Όπως στον τίτλο του άρθρου 17 διαγράφηκαν οι λέξεις «για εξαρτώμενα μέλη» με το άρθρο 22 παρ. 5 του Ν 4223/2013, ισχύς από 31.12.2013 σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 1 του ίδιου νόμου.] Πρόσθετη μείωση φόρου ποσού διακοσίων (200) ευρώ προ-

βλέπεται για το φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του: [Όπως στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 17 οι λέξεις «τα ακόλουθα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου» αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις «το φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του» με το άρθρο 22 παρ. 5 του Ν 4223/2013, ισχύς από 31.12.2013 σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 1 του ίδιου νόμου.]

α) πρόσωπα με τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) αναπηρία βάσει γνωμάτευσης του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή της Ανώτατης του Στρατού Υγειονομικής Υπηρεσίας (Α.Σ.Υ.Ε.) για την πιστοποίηση αναπηρίας. Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία,

β) ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες, οι οποίοι έχουν αποστρατευτεί ή/και αξιωματικοί, οι οποίοι υπέστησαν τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο,

γ) θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών που δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, συμπεριλαμβανομένων μελών των οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών που απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, τα οποία δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

δ) πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

Σημείωση: Βλ. και Πολ. 1052/20.2.2015.

Άρθρο 18. — Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες. [Το άρθρο 18 το οποίο είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 68 παρ. 3 του Ν 4446/2016 (ΦΕΚ Α' 240/22.12.2016), ισχύς από 22.12.2016 σύμφωνα με το άρθρο 129 του ίδιου νόμου, καταργήθηκε με το άρθρο 69 παρ. 1 του Ν 4472/2017 (ΦΕΚ Α' 74/19.5.2017), ισχύς για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2017 και εφεξής, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου.]

Σημείωση: Βλ. και Πολ. 1112/21.7.2017.

Άρθρο 19. — Μειώσεις φόρου για δωρεές. 1. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς που ορίζονται στην απόφαση της επόμενης παραγράφου, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των

ΚΩΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Στην ίδια σειρά, μεταξύ άλλων, κυκλοφορούν:

- **ΣΥΝΤΑΓΜΑ** 2η έκδοση 2016
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ** 10η έκδοση 2017
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ**
Νίκος Σγουρινάκης
- **ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 4η έκδοση 2017
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 5η έκδοση 2017
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ -
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ** 4η έκδοση 2017
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ** 5η έκδοση 2016
Ιωάννης Κ. Καράκωστας
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ** 10η έκδοση 2017
Λίλα Καρατζά
- **ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**
Γεώργιος Τριανταφυλλάκης
- **ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ**
Δημήτριος Χριστοδούλου
- **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 4η έκδοση 2016
Ιωάννης Ληξουριώτης
- **ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ**
Ιάκωβος Βενιέρης

ISBN: 978-960-622-296-2

16152